

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ТВОРЧОГО ШЛЯХУ ОРКЕСТРУ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ВНУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Кучерук В. Ф.

доцент,

доцент кафедри музичного мистецтва

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

«Оркестрове виконавство України є невід'ємною складовою частиною національної музичної культури. Воно постійно розвивається: удосконалюються технічні й художньо-виражальні можливості музичних інструментів, розширюється інструментарій оркестрових колективів, невпинно зростає професіоналізм оркестрового виконавства» [5, с. 3].

Упродовж вже тривалого часу вітчизняні науковці Т. Пляченко, Є. Роговська, В. Рутецький, Г. Бродський, І. Шевченко та інші досліджують оркестри народних інструментів України у різних аспектах, вивчаючи історію музичного оркестрового інструментарію та вдосконалюючи можливості його реконструкції, висвітлюють методику роботи з народним оркестром. Також, постійно порушується питання підбору та створення нового репертуару для українського народного оркестру.

Наше завдання висвітлити роботу одного з оркестрів ЗВО, а саме – оркестру народних інструментів Волинського національного університету імені Лесі Українки (раніше Луцького педагогічного інституту імені Лесі Українки), що вже 40 років є концертною одиницею та навчальною лабораторією для підготовки диригентів – керівників аматорських музичних колективів. Адже «Диригентське мистецтво як вид музичного виконавства має розглядатися в комплексі знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти у ЗВО за такими напрямками: теоретичний, практичний (вивчення основ техніки диригування на індивідуальних заняттях з диригування під безпосереднім керівництвом викладача та під час самостійної роботи здобувача), виконавський (виступи на екзаменах, концертах)» [6, с. 4].

Оркестр народних інструментів Луцького педагогічного інституту імені Лесі Українки (нині Волинського національного університету імені Лесі Українки) сформувався на основі оркестрової групи хору «Розмай» у 1985р. Першими учасниками колективу були, в основному, студенти-першокурсники педагогічного та історичного факультетів, які мали початкову музичну освіту. Керівник – старший викладач кафедри методики і педагогіки початкового навчання (згодом доцент кафедри музичного мистецтва Університету,) Володимир Кучерук, випускник Львівської державної консерваторії імені М. В. Лисенка.

Перший концертний виступ оркестру відбувся 7 травня 1985р. з «Концертною п'єсою на українські теми» В. Кучерука. З того часу музичний колектив є постійним учасником багатьох концертів, які відбувалися у навчальному закладі та місті. Репертуар постійно поповнювався творами вітчизняної класики та обробками народних пісень, танцювальних мелодій в аранжуванні керівника оркестру. У 1989 році Президією Укрпрофради оркестровому колективу присвоєно почесне звання «Народний самодіяльний колектив».

Згодом оркестр поповнився студентами інституту мистецтв Університету, які мали вже спеціальну середню освіту. Тому виконавсько-технічні можливості колективу зросли. У репертуарі оркестру були такі твори як «Запорізька похідна» Є. Адамцевича, «Щедрик» М. Леонтовича у сучасному аранжуванні В. Кучерука, «Молдавські наспіви» в обр. А. Кухтюка, «Фантазія на українські народні теми для цимбал» В. Попадюка, I частина концерту для бандури з оркестром №4 («Трипільський») Ю. Олійника, «Козобас» В. Гуцала, «Лаврівська полька» (обр. В Кучерука), «Українські жартівливі наспіви» В. Попадюка, «Чумацькі мандри» О. Степанова та інші.

У травні 2000 р. оркестр звітував об'ємною концертною програмою перед глядацькою аудиторією у ВДУ імені Лесі Українки, з нагоди 15-річчя творчої діяльності. У 2001 р. на основі оркестру сформовано зведений міський оркестр народних інструментів, який взяв участь у святкуванні 10-ї річниці незалежності України.

Оркестр ще з двома творчими колективами університету (капелою бандуристів «Диво-струни» та танцювальним колективом «Кладочка») започаткували у 1996 році «Різдвяні вечори інституту мистецтв», які були окрасою передріздвяного часу в навчальному закладі.

З 2010 р. по 2022 р. керівником колективу була старший викладач кафедри музичних інструментів З. В. Дзяман. У цей період до репертуару оркестру увійшли «Свято в Карпатах» М. Тимофієва, «Сачідао» С. Цінцадзе, «Замок Любарта» й «Веснянка» В. Дмитренка, «Веселий кабальєро» П. Фроссіні та ін. Колектив також брав участь в низці всеукраїнських та міжнародних конкурсів.

З 2023 р. оркестр народних інструментів знову очолив Володимир Кучерук.

Якщо перша половина творчого життя цього колективу характеризувалася підготовкою до концертних виступів, а їх було за ті роки понад сотню, то тепер поряд з концертними виступами проводиться підготовка здобувачів вищої освіти до практичної роботи та показу її під час державної атестації.

Оркестр співпрацював та співпрацює з солістами: народним артистом України Василем Чепелюком, заслуженою артисткою України Зоєю Комарук, заслуженими артистами України Олегом Гонтарем й Андрієм Зарицьким та іншими солістами. З 2023 року репертуар поповнюється аранжуваннями В. Кучерука, а саме: українськими і польськими колядками

та різдвяними мелодіями – «Дві українські колядки», «Во Вифлеємі», «Що то за предиво», «Ангели в небі», «Vesola novine bracia sluchajcie», «White Christmas («Біле Різдво»); творами естрадного напрямку – «Gabriel's Oboe» Е. Морріконе, «Місячна серенада» Г. Міллера, «Будьте добрі» Дж. Гершвіна, «San Peuge» Р. Гальяно та ін.

Також вагомим досягненням роботи керівників з оркестром стали публікації низки навчально-методичних праць: навчально-методичні посібники з грифом МОН Кучерук В. Ф. «Народний музичний інструментарій» (1997) та Кучерук В. Ф. «Грає оркестр українських народних інструментів» (2005); навчальний посібник з грифом МОН Кучерук В. Ф. (у співавторстві з Кучерук Н. П. та Олексюк О. М.) «Оркестровий клас» (2010), який відзначений Сертифікатом учасника Презентації нової наукової і методичної літератури з проблем педагогічної і мистецької освіти Національної академії педагогічних наук України; навчальний посібник Кучерук В. Ф. (у співавторстві з Кучерук Н. П. та Шиманським П. Й.) «Методика і практикум роботи з колективом» (2018); хрестоматії Дзяман З. В. «Оркестровий клас» (2017) і Кучерук В. Ф. «Педагогічна та організаційна майстерність. Методика і практикум роботи з аматорським музичним колективом (диригування оркестром народних інструментів)» (2023); репертуарний збірник Кучерук В. Ф. «Різдвяні мелодії» (2022) та ін.

Оркестр народних інструментів – дипломант республіканських студентських літературно-фольклорних свят «Лесина пісня» (Луцьк. 1988, 1989, 1991) та обласних оглядів-конкурсів народно-інструментальної творчості «Калинова сопілка» (Ковель, 1999, 2000); лауреат XII-го міжнародного гуцульського фестивалю (Косів, 2002); лауреат (1 місце) III-го Всеукраїнського конкурсу виконавців на сопілці та цимбалах «Волинська гуковиця» (Луцьк, 2013); лауреат (2 місце) VIII-го міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів «InterSvitiaz accomusic» (Луцьк, 2016); лауреат (1 місце) III-го Всеукраїнського відкритого фестивалю-конкурсу виконавців на народних інструментах «Мереживо» пам'яті заслуженого діяча мистецтв України Олександра Степанова (Рівне, 2017); лауреат (1 місце) міжнародного музичного конкурсу «BRAVO» (Туреччина, 2021); лауреат (1 місце) міжнародного двотурового конкурсу VIANOCNA ROZPRAVKA («Різдвяна казка», 2024. Кошице, Словаччина); лауреат (Гран-прі) III-го міжнародного багатожанрового двотурового конкурсу мистецтв ZIMNI POHADKA («Зимова казка», 2025. Прага, Чеська республіка).

Література:

1. Бродський Г. Л., Шевченко І. Л., Сметана С. О. Оркестр народних інструментів (методика і практикум роботи з оркестром) : навч. посіб. Кропивницький-Харків : 2018. – 388 с.
2. Дзяман З. В. Оркестровий клас : хрестоматія. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 152 с.

3. Кучерук, В. Ф. Грає оркестр українських народних інструментів : навч.-метод. посіб. Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки, 2005. – 262 с.

4. Кучерук В. Ф., Кучерук Н. П., Шиманський П. Й. Методика і практикум роботи з колективом : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 88 с.

5. Кучерук В. Ф., Кучерук Н. П., Олексюк О. М. Оркестровий клас : навч. посіб. для вищих навч. закл. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 240 с.

6. Кучерук В. Ф. Педагогічна та організаційна майстерність. Методика і практика роботи з аматорським музичним колективом (диригування оркестром народних інструментів) : хрестоматія з обов'язкової ОК «Педагогічна майстерність. Методика і практикум роботи з аматорським музичним колективом». Одеса : Олді+, 2023. – 230 с.

7. Кучерук В. Ф. Різдвяні мелодії. Аранжування для інструментальних ансамблів та оркестрів народних інструментів : репертуарний збірник. Херсон : Олді+ 2022. 218 с.

8. Пляченко Т. М. Методика з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посіб. Кіровоград : Імпекс-ЛТД, 2009. – 232 с.

9. Роговська Є. В., Рутецький В. В. Оркестр народних інструментів : навч.-метод. посіб. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 220 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-500-9-66>

A. PIAZZOLLA. DOUBLE CONCERTO FOR BANDONEON, GUITAR AND STRING ORCHESTRA: FEATURES OF THE INTERPRETATION OF THE CONCERTO GENRE

Lifeng Chen

Artistic Director

«Miyagi Ye» Guitar Studio

Zhongshan City, Guangdong Province, China

Astor Piazzolla (1921–1992) was an outstanding Argentine composer whose work had a significant impact on the development of 20th-century music. He is particularly known as a reformer of the tango genre, giving rise to the so-called *tango nuevo*, which incorporates elements of jazz, classical music, and the avant-garde [3, p. 22].

Piazzolla's oeuvre spans a wide range of musical genres, and his contribution to guitar music is also remarkably significant. In the 20th century, guitar music underwent substantial transformations, and Piazzolla played an important role in this process. The aim of this paper is to analyze Astor Piazzolla's guitar compositions and their influence on the development